

Μετά τον Έρντογάν τί;

Εκκλοφόρησε πολύ προσφάτως από τις **Εκδόσεις Πατάκη** ένα εξαιρετικά επίκαιρο βιβλίο που όφειλεται στην συνεργασία του γνωστού δημοσιογράφου και αναλυτή κ. **Σταύρου Λυγερού** και του Καθηγητού Οικονομικών του Παντείου Πανεπιστημίου κ. **Κώστα Λ. Μελά** υπό τον τίτλο: **Μετά τον Έρντογάν τί;** (έκδ. Πατάκη, σελ. 563, ευρώ 22,50). Το βιβλίο εγράφη με υποδειγματική πληρότητα, αν σκεφθή κανείς ότι αποτελούσε κατά κάποιον τρόπο «παράγγελια» του εκδοτικού οίκου για να προλάβη την επικαιρότητα. Τα πρόσφατα γεγονότα στην Τουρκία δικαιώνουν πλήρως την ιδέα αλλά και την στοχαστική και προσεκτική ανάλυση των δύο συγγραφέων.

Το κείμενο διαιρείται σε τέσσερα μέρη που αντιστοίχως υποδιαιρούνται σε πολλά κεφάλαια. Τα τρία πρώτα που αποτελούν την πολιτική και διπλωματική ανάλυση της καταστάσεως στην γείτονα χώρα όφειλονται στην γραφίδα του κ. Λυγερού, γνωστού και από άλλα πολύ χρήσιμα βιβλία του όπως είναι τά: *Σκόπια, τό άγκάθι τής Βαλκανικής* (Λιβάνης 1992), *Κύπρος: στά όρια του άφανισμού* (Λιβάνης 1993), *Έν όνόματι τής Μακεδονίας: Ό διπλωματικός πόλεμος για τό όνομα* (Λιβάνης 2008), *Σταυροφόροι χωρίς σταυρό: Ίσλαμική τρομοκρατία, ΗΠΑ και νεοοθωμανισμός* (Λιβάνης 2010). Υπενθυμίζουμε ότι ο κ. Λυγερός, που τώρα γράφει στην εφημερίδα Realnews, έχει σπουδάσει Μαθηματικά στο Πανεπιστήμιο Αθηνών και έχει κάμει μεταπτυχιακές σπουδές στο Παρίσι στις διεθνείς σχέσεις και την διεθνή οικονομία.

Τά κεφάλαια αυτά είναι τά εξής: *Η ρεβάνς του πολιτικού Ίσλάμ, ΑΟΖ, Κύπρος και διενέξεις στη Μεσόγειο, Τό καρκίνωμα του Κοινοδικού.* Στο πρώτο από αυτά

τά κεφάλαια αναλύει την πολιτική κατάσταση της Τουρκίας από την άνοδο του Έρντογάν και την προσπάθεια εδραίωσής του έναντι του λεγομένου «βαθέος κράτους», δηλαδή των Κεμαλικών. Στην προσπάθεια αυτήν ο σημερινός πρωθυπουργός της Τουρκίας είχε την συνδρομή όχι μόνον της λεγομένης μεσσίας τάξεως, που είχε αρχίσει να ανέρχεται κοινωνικά και οικονομικά από την εποχή της Τανσοού Τσιλλέρ, αλλά κυρίως των αμερικανικών παράγοντα που δέν έχει παύσει να σχεδιάζει την έξωτερική του πολιτική με γνώμονα τον αποικισμό και την άμυνα κατά

της Ρωσίας. Στην ένιχνυση του Έρντογάν προσήλθαν επίκουροι πολλοί επιχειρηματίες της Τουρκίας που έχουν αναδυθή κατά τίς τελευταίες δεκαετίες και προέρχονται από την άλλοτε μηδενικής αποδόσεως και δημιουργίας Ανατολία, δηλαδή από την καρδιά του τουρκικού κόσμου. Είναι άνθρωποι συντηρητικοί και ταυτοχρόνως επιθετικοί, που έχουν διοχετεύσει την όρη τους στις επιχειρήσεις και επιδιώκουν δυτικού τύπου ανάπτυξη με διαφύλαξη όλων των όπισθοδρομικών αντίληψεών τους. Στην στήριξη αυτών των αντίληψεων φαίνεται ότι διαδραματίζει σημαντικό ρόλο και ένα νεοπαγές θρησκευτικό τάγμα όνομαζόμενο Νούρ, υπό τον ήμάρη Φετουλάχ Γκιουλέν, που αντίκει θεωρίες από τον κουρδικό ισλαμισμό και επιδιώκει άκριτως αυτό, δηλαδή την σύζευξη του Ίσλάμ προς την μετροπαθή πρόοδο στά οικονομικά και διεθνή πεδία. Η αδελφότητα του Γκιουλέν έχει βρεθή στο στόχαστρο της Κεμαλικής νύν άντιπολιτεύσεως αλλά φαίνεται ότι ήδη άντιπαράθετα και προς τον Έρντογάν, τον όποιο ίσως επιδιώκει να υποκαταστήσει για να επιβάλει ισλαμικό καθεστώς στην Τουρκία.

Στό κεφάλαιο για την ΑΟΖ και την Μεσόγειο αναλύονται οι διπλωματικές σχέσεις μεταξύ Τουρκίας, Ελλάδος, Κύπρου και Ίσραήλ, αλλά και Συρίας και ΗΠΑ. Τό πλέγμα είναι και πάλιν πολύπλοκο και έξαρτημένο από τόσες παραμέτρους που έχουν σχέση βεβαίως και προς τίς ένεργειακές πηγές, αλλά και από τό άδιάκοπο άγχος των ΗΠΑ για «συγκράτηση» της Ρωσίας ώστε να μην άποκτήσει έρεισμάτα στην Μεσόγειο ή άν είχε, να τά άπολέση! Δηλαδή, στην πραγματικότητα, και πέρα των σημερινών ειδικών συνθηκών έπανερχόμεθα στις ίσορροπίες του διαβοήτου Ανατολικού Ζητήματος, που δέν ήταν τίποτε άλλο παρά ή προσπάθεια του Άγγλοσαξονικού κόσμου και του Γερμανικού κόσμου για την συμμετοχή του Ρωσικού παράγοντος στην Εύρωπαϊκή ζώη και οικονομία. Η πτώσις του Κομμουνισμού και ή διαμόρφωσις του σημερινού ήμμανταρχικού καθεστώτος στην Μόσχα δέν διενκόλωναν τούς Δυτικούς να λάβουν μέτρα και να σχεδιάσουν νέες πολιτικές. Έτσι μέχρι σήμερα εύρισκόμεθα σε σενάρια Ψυχρού Πολέμου με θεομές εκρήξεις, όπως ήταν ή λεγομένη «Άραβική Άνοιξις», χωρίς να διαγράφεται πραγματικό modus vivendi. Στο πλαίσιο αυτό ή Ελλάδα και ή Κύπρος παγιδένονται άσφυκτικά, σε βαθμό ώστε να διερωτάται ό άναγνώστης μήπως και ή λεγομένη οικονομική κρίσις είναι μία ακόμη παράμετρος έλέγχου των ένεργειακών πηγών της Ανατολικής Μεσογείου από τούς Δυτικούς.

Τό Κοινοδικό Ζήτημα αναλύεται προσεκτικά και διακριβώνεται από τον συγγραφέα σε ποιόν βαθμό ό Ότσαλάν έχει καταστή προνομιακό συνομιλητής του Έρντογάν ακόμη και μέσα από την άπομόνωση της φυλακής. Ό βρώμικος πόλεμος κατά των Κοιούρων που διεξάγεται κατά τίς τελευταίες δεκαετίες με στόχο την διατήρηση της ένότητας της Τουρκίας (οί Κοιούροι άποτελούν γονδρικώς τό 1/3 του πληθυσμού της γείτονος), ή de facto άνάδυσις μικρού αυτόνομου Κοινοδικού κράτους στο βόρειο Ίράκ με πλήρη έλεγχο των πετρελαϊκών πηγών του Κιρκούκ και της Μοσούλης, ακόμη και ή εξέγερσις στην Συρία, που έν δυνάμει δημιουργεί και εκεί κουρδική αυτόνομία, ή έξαιρετικώς έπισημής πολιτική των «λεπτόν ίσορροπιών» που διατηρεί ή Ούάσινγκτων στην περιοχή του Ίρακινού Κοινοδικιάν για την εκμετάλλευση των πετρελαίων βεβαίως, δείχνουν πόσο εύκολο είναι να δυναμιτισθή ή ειρήνη στην περιοχή, ιδίως άν έμπλακή και ό παράγων Ίράν (διότι και εκεί υπάρχουν Κοιούροι).

Ό Καθηγητής κ. Κώστας Μελάς στο τελευταίο κεφάλαιο του βιβλίου, που επιγράφεται: *Άκτινογραφώντας την τουρκική οικονομία*, άναδεικνύει με μαεστρία και με τρόπο εύληπτο για τον γενικό άναγνώστη την πρόσφατη άνάδυση της τουρκικής οικονομίας και οικονομικής δραστηριότητας, ιδίως μετά την έκει άποστολή του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου τό 2002. Έκτοτε ή γείτονα χώρα έχει συμμορφωθή πλήρως προς τίς ύποδείξεις του διεθνούς φορέως, αλλά αυτό δέν φαίνεται μικροπροθέσμως να πρόκειται να την εύνοηση. Και τούτο διότι ή είσοδος της Τουρκίας στην παγκοσμιοποιημένη οικονομία έχει ως συνέπεια, όπως και για πολλά άλλα κράτη του Άναδυόμενου Κόσμου, αλλά και μικρά κράτη του Δυτικού Κόσμου όπως ή Ελλάδα ή ή Κύπρος, την έξοδο από την χώρα των κεφαλαίων και έσοδων προς επένδυση. Αυτό κρίνεται ότι θα έχει ως αποτέλεσμα την συσσώρευση των κονδυλίων σε συγκεκριμένες χώρες και σε συγκεκριμένα χέρια και μεσο-μακροπροθέσμως θα οδηγηση και την Τουρκία σε κρίση χρέους άνάλογη της δικής μας.

Ό έπιλογος είναι διδακτικός, καθώς συνοψίζει τά άναλυθέντα στο βιβλίο και δείχνει ότι ή Τουρκία εύρίσκειτά στα πρόθυρα πολλαπλής κρίσεως. Δοθέντος ότι τό βιβλίο εγράφη πριν αρχίσουν τά έπεισόδια στην πλατεία Ταξίμ (είναι πράγματι ειρωνεία της τύχης ότι τό όνομα της πλατείας αυτής σημαίνει «διαίρεσις») και πριν διαφανή σαφώς ή έπερχόμενη άνοικτή σύγκρουσις μεταξύ των λειψάνων του Κεμαλικού κατεστημένου προς τό όποιο ένώνονται και άλλοι ποικίλοι φορείς και τάσεις έναντι του καθεστώτος του Έρντογάν.